

DISKRIMINERINGSNEMNDA

Sak 18/273

Stopp Diskrimineringen

mot

Norsk Rikskringkasting AS (NRK)

Vedtak av 4. oktober 2019 fra Diskrimineringsnemnda, sammensatt av følgende medlemmer:

**Ivar Danielsen (nemndleder)
Gislaug Øygarden
Thorkil H Aschehoug**

Postadresse
Diskrimineringsnemnda
Postboks 208 Sentrum
5804 Bergen

Telefon
(+47) 90933125

E-post
post@diskrimineringsnemnda.no

Hjemmeside
www.diskrimineringsnemnda.no

Saken gjelder spørsmålet om NRK har handlet i strid med forbudet mot diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse, ved at de avholdt et folkemøte på en flåte som ikke var tilgjengelig for personer i rullestol.

Sakens bakgrunn

Under Arendalsuka 2018 arrangerte NRK den 14. august 2018 et folkemøte med tittelen «NRK spør: Hva kan vi gjøre for deg?»

På nettsidene til NRK ble arrangementet omtalt slik:

«Tirsdag 14. august inviterer NRK folk til Paviljongen i Pollen. Vi vil vite hva du liker på NRK, hva du vil ha mer eller mindre av, eller om du har andre tilbakemeldinger. Kanskje har du en programidé du å foreslå eller et konkret nyhetstips? Her treffer du kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen sammen med mange av NRKs programlederprofiler som er tilstede under Arendalsuka. Vi serverer pølser på dekk.»

Paviljongen er en flåte/flytescene i havneområdet Pollen i Arendal sentrum.

I løpet av arrangementet kom det flere personer med elektriske rullestoler, el-scootere e.l., og lettere rullestoler. Det var ikke mulig for rullestolbrukerne å komme seg fra kaien til Paviljongen via landgangen/rampen, uten assistanse.

Kringkastingssjefen og flere av de øvrige NRK-ansatte gikk i land for å tilby assistanse, prate/lytte og servere pølser, både til gruppen av rullestolbrukere og til andre som stod ved kaikanten.

Hendelsen ble omtalt i flere medier og kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen og tilgjengelighetssjef Siri Antonsen i NRK har offentlig kommentert og beklaget situasjonen som oppstod. Det var også dialog på e-post mellom Stopp Diskrimineringen og kommunikasjonsansvarlig i NRK, Camilla Sand, før saken ble påklaget til Diskrimineringsnemnda.

Stopp Diskrimineringen brakte saken inn for Diskrimineringsnemnda ved klage av 23. august 2018. Etter vanlig saksforberedelse ble saken behandlet i nemndas møte 17. september 2019 i Statens Hus i Bergen. I behandlingen deltok Ivar Danielsen, Gislaug Øygarden og Thorkil H. Aschehoug. Sekretariatet var representert ved Laila P. Kaland, Tonje Taranger, Birthe L. Christiansen, Mina Haugen og Ruth J. Øijordsbakken. Sigrun Larsen Valderhaug deltok som observatør.

Partenes anførsler

Stopp Diskrimineringen har i hovedsak anført:

NRK brøt forbudet mot indirekte diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse, da de arrangerte et folkemøte på flåten Paviljongen som var utilgjengelig for rullestolbrukere.

I e-post av 17. august 2018 har kommunikasjonsansvarlig Camilla Sand i NRK

Postadresse	Telefon	E-post	Hjemmeside
Diskrimineringsnemnda Postboks 208 Sentrum 5804 Bergen	(+47) 90933125	post@diskrimineringsnemnda.no	www.diskrimineringsnemnda.no

svart klager at NRK «burde hatt en rampe, fra kai til flytebrygge, samt overganger som gjør det mulig å kjøre over kabler etc. på dekk. Vi fikk heldigvis besøk av 3 personer m lettere stoler, riktignok med assistanse.» NRK erkjenner, både i e-posten og i senere tilsvaer til Diskrimineringsnemnda, at tilgangen til flåten ikke kunne brukes av alle, og at det trolig ville vært mulig å gjøre møtet tilgjengelig med enkle grep. NRK kunne i så fall holdt møtet på flåten uten å diskriminere noen.

At kringkastingssjefen møtte de som ikke kunne komme om bord, på kaien, endrer ikke realiteten i saken. Formålet med likestilling kan ikke oppnås ved å vedlikeholde særløsninger som erstatning for brudd på loven.

NRK har i hovedsak anført:

NRK brøt ikke forbudet mot indirekte diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse ved å arrangere folkemøte på Paviljongen.

Paviljongen ble først og fremst benyttet som flytescene/produksjonsbåt for NRKs Nyhetsdivisjon, som før Arendalsuka var på befaring i Pollen for å forsikre seg om at det var mulig for rullestolbrukere og personer med barnevogn å komme seg ned til kaikanten, noe det var. Det var NRKs kommunikasjonsavdeling som hadde ansvar for det åpne arrangementet på Paviljongen 14. august 2018. De var i planleggingsfasen i kontakt med Nyhetsdivisjonen og fikk oversendt bilde fra befaringen. Man fanget imidlertid ikke da opp at landgangen/rampen ikke var «avrundet», noe som under arrangementet viste seg å være en utfordring for flere rullestolbrukere.

Det er nok slik at det bare skulle forholdsvis enkle grep til for at tilgjengeligheten ville vært vesentlig bedre. Det lot seg imidlertid gjøre å få om bord de lettere rullestolene (med litt bistand) og det var kun de større og tyngre elektriske rullestolene som viste seg å bli vanskelig å kjøre via landgangen/rampen. Inne på dekket kunne de rullestolbrukerne som kom om bord, manøvrere selv.

Selv om NRK erkjenner at planleggingen var mangelfull foreligger det likevel ikke ulovlig diskriminering, da arrangementet endte opp med ikke å være avgrenset til selve Paviljongen. Kringkastingssjefen og flere NRK-profiler gikk i land for å nå ut til flere personer, blant annet flere rullestolbrukere ved kaikanten og fortauet i Kirkegata. Samlet sett foreligger det da ikke noen forskjellsbehandling av rullestolbrukere, og derfor heller ikke ulovlig diskriminering.

NRK stiller spørsmål ved Stopp Diskrimineringens tilknytning til denne saken, og ved om det foreligger aktuell rettslig klageinteresse. Klagen gjelder tilgjengeligheten under et tidsbegrenset arrangement. Når NRK har erkjent at NRK burde hatt en bedre fysisk tilrettelegging, tatt selvkritikk for dette og lovet endring til neste år stilles det spørsmål ved om kravet til rettslig klageinteresse er oppfylt. Dette gjelder særlig da Stopp Diskrimineringen ikke synes å ha vært tilstede under arrangementet og det fremstår uklart hvilken posisjon stiftelsen har innenfor miljøet, sammenlignet med interesseorganisasjoner/foreninger med antatt sammenlignbare formål.

Postadresse	Telefon	E-post	Hjemmeside
Diskrimineringsnemnda Postboks 208 Sentrum 5804 Bergen	(+47) 90933125	post@diskrimineringsnemnda.no	www.diskrimineringsnemnda.no

Nemndas vurdering

Sakens prosessuelle side

Nemnda tar først stilling til om Stopp Diskrimineringen har rettslig klageinteresse i denne saken, slik at saken kan realitetsbehandles av nemnda.

Det fremgår av diskrimineringsombudsloven (lov nr. 50/2017) § 8 annet punktum at det bare er en part, ombudet eller andre med rettslig klageinteresse som kan bringe en sak inn for nemnda.

Nemnda har kommet til at Stopp Diskrimineringen har rettslig klageinteresse i denne saken ettersom den gjelder forhold som ligger innenfor organisasjonens formål og naturlige virkeområde å ivareta. Deres tilknytning til saken er fortsatt aktuell selv om det påståtte regelbruddet kan knyttes til et tidsbegrenset arrangement, hvor NRK har erkjent at man burde hatt bedre fysisk tilrettelegging og lovet endring.

Vilkårene for å behandle saken er dermed oppfylt.

Sakens materielle side

Nemnda skal ta stilling til om NRK handlet i strid med forbudet mot indirekte diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse, da de avholdt folkemøte på en flåte som ikke var tilgjengelig for personer i rullestol.

Likestillings- og diskrimineringsloven (lov nr. 51/2017) § 6 første ledd forbyr diskriminering på grunn av blant annet funksjonsnedsettelse. Med diskriminering menes direkte eller indirekte forskjellsbehandling, jf. § 6 fjerde ledd.

Indirekte forskjellsbehandling er «*enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som vil stille personer dårligere enn andre, på grunn av forhold som nevnt i § 6 første ledd*», jf. § 8.

Forskjellsbehandling kan likevel være lovlig dersom den har et saklig formål, er nødvendig for å oppnå formålet og ikke er uforholdsmessig inngripende for den eller de som forskjellsbehandles, jf. § 9 første ledd.

Det skal legges til grunn at diskriminering har funnet sted hvis det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, og den ansvarlige ikke sannsynliggjør at diskriminering likevel ikke har skjedd, jf. § 37.

Nemnda tar først stilling til om rullestolbrukere ble stilt dårligere enn andre ved at NRK la folkemøtet til Paviljongen, og om det skyldes funksjonsnedsettelse.

Det er ikke tvilsomt at rullestolbrukere er omfattet av begrepet funksjonsnedsettelse i loven og derfor er vernet mot diskriminering. På bakgrunn av opplysningene i saken legger nemnda videre til grunn at det ikke var mulig for rullestolbrukere å ta seg ut til Paviljongen via landgangen/rampen uten assistanse. Etter nemndas vurdering utgjorde utformingen av landgangen/rampen en fysisk hindring for rullestolbrukerne og disse ble stilt dårligere enn andre ved at de ikke hadde tilgang til å delta på NRKs folkemøte på Paviljongen uten assistanse.

Postadresse	Telefon	E-post	Hjemmeside
Diskrimineringsnemnda Postboks 208 Sentrum 5804 Bergen	(+47) 90933125	post@diskrimineringsnemnda.no	www.diskrimineringsnemnda.no

Det er etter dette «*grunn til å tro*» at diskriminering har funnet sted, slik at bevisbyrden går over på NRK som må sannsynliggjøre at diskriminering likevel ikke har funnet sted.

NRK anfører at det ikke foreligger forskjellsbehandling av rullestolbrukere og derfor heller ikke ulovlig diskriminering, da arrangementet endte opp med å ikke være avgrenset til selve Paviljongen.

Selv om det er positivt at representanter fra NRK gikk i land for å nå ut til flere personer, herunder rullestolbrukere, endrer ikke det nemndas vurdering av at det foreligger indirekte forskjellsbehandling. Til forskjell fra det øvrige publikummet hadde ikke rullestolbrukerne et valg knyttet til om de ønsket å delta på arrangementet om bord Paviljongen, eller ved kaikanten eller fortauet i Kirkegata. Det strider dessuten imot formålet med bestemmelsene om universell utforming at tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse ivaretas gjennom særløsninger.

Spørsmålet blir så om NRKs forskjellsbehandling likevel var lovlig, jf. § 9. Vilkårene er at forskjellsbehandlingen har et saklig formål, er nødvendig for å oppnå formålet, og ikke er uforholdsmessig inngripende overfor de som rammes.

Nemnda kan ikke se at den aktuelle forskjellsbehandlingen av rullestolbrukere var nødvendig for å oppnå et saklig formål. Dette er heller ikke påberopt av NRK, som erkjenner at planleggingen av arrangementet var mangelfull og at NRK med forholdsvis enkle grep kunne gjort tilgjengeligheten vesentlig bedre.

Nemnda vil videre bemerke at når NRK inviterer til folkemøte med spørsmålet «*Hva kan vi gjøre for deg?*» er det svært viktig at ingen ekskluderes fra å delta på møtet og gi sine tilbakemeldinger. NRK burde i planleggingsfasen av arrangementet oppdaget at landgangen/rampen ville gjøre det vanskelig for rullestolbrukere å ta seg ut til Paviljongen uten assistanse. NRK skulle dermed valgt en annen lokasjon for møtet, dersom det ikke var mulig å få til nødvendige tilpasninger av landgangen/rampen, eller andre fysiske løsninger, for kjøring med rullestol ut til Paviljongen.

Nemnda har etter dette konkludert med at NRK har handlet i strid likestillings- og diskrimineringsloven § 6, jf. § 8. Klagen fra Stopp Diskrimineringen har ført frem. Nemndas vedtak er enstemmig.

Sak 18/273

Diskrimineringsnemnda har fattet følgende vedtak:

NRK har diskriminert på grunn av funksjonsnedsettelse.

Ivar Danielsen
nemndleder

Gislaug Øygarden

Thorkil H. Aschehoug